

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
PAMÁTNÍKU
TICHA
2023

PRAHA BUENY

- 5 Editorial**
- 9 Transformace a partnerství
s Památníkem šoa Praha, o. p. s.**
- 11 Investice, příprava stavby a koordinace
veřejného prostoru v okolí nádraží Bubny**
- 15 Scénář stálé expozice**
- 18 Garanční rada a Poradní sbor**
- 21 Partnerské vztahy**
- 23 Nástroje veřejné komunikace**
- 25 Sbírka Památníku ticha**
- 29 Realizované kulturní aktivity**
- 49 Lidé v Památníku ticha**
- 51 Závěrem**
- 55 Finanční zpráva**

Editorial

Rok 2023 byl pro státní příspěvkovou organizaci Památník ticha (dále také PTi) v jeho třetím roce složitým obdobím. Investiční proces prodělával stagnaci, kulturní aktivity poklesly úměrně propadu rozpočtu a rozvoj stálé expozice stagnoval.

Po roce 2022, jenž byl úspěšnou první plnou sezónou nové státní organizace, jsme pracovali se 60% rozpočtem pro kulturní aktivity. A to navzdory všem inflačním ukazatelům a zvyšujícím se nárokům na režii spojenou s údržbou objektu, jenž byl už dávno plánován do přestavby.

Nová státní organizace, která má plnit transformaci z původní neziskové společnosti, udržet zavedenou kulturní aktivitu veřejné komunikace, vzdělávání a prevence antisemitismu, se dostává do politováníhodného úpadku. Uvedená finanční a personální omezení ji vedou na hranici pádu a místo paměti s objektem dotýkaným historií se mění v ruinu.

Přešlapování v investičním procesu snižuje validitu alokovaných financí. Proměnlivé ceny ve stavebnictví jsou stále narůstající hrozbou zmaření investice již vynaložené.

V lednu 2023 byla předložena obsáhlá „Aktualizovaná synopse“, kterou jsme následně obhajovali a dopisovali k ní různé vysvětlující dokumenty. Byla to série aktivit, za nimiž je několik set stránek nejrůznějších podkladů. Smutné je, že celá tato kontrolní etapa nepřinesla v posunu scénáře expozice nic, co by se dalo v této fázi vývoje využít.

V procesu přestavby nádražního objektu byla dokončena a průběžně kontrolována Dokumentace pro provedení stavby. Celý proces se protáhl z roku předešlého až do léta 2023. Zpomalení realizace bylo poznamenáno výměnou celého týmu ministerských referentů Odboru investic. Bohužel se z administrativních příčin nepodařilo paralelně s finalizací dokumentace stavební realizovat DPS interiéru a scénické stavby stálé expozice.

To je z kvalitativního hlediska řešitelný problém, těžko však v daných finančních a personálních parametrech.

SPO Památník ticha stál na počátku roku před otázkou, zda pozastavit kulturní aktivity a přerušit veřejnou komunikaci, nebo tyto – již tradiční – vzpomínkové akce navázané na významná data zajistit z náhradních zdrojů.

Abychom nemuseli vyhlásit útlum jednoho ze základních pilířů, pro který státní organizace vznikla, museli jsme hledat nové zdroje financí pro kulturní aktivity.

Nezbylo tedy, než využít grantových a dárcovských možností původní neziskové organizace, která dokáže čerpat meziroční podpory. Z podpory nedotransformované – dočasně uspané o. p. s. Památník Šoa Praha vznikla jak rozsáhlá „Aktualizovaná synopse“, bez níž bychom si jen těžko mohli představit konstruktivní jednání s Pracovní skupinou, tak i celá série vzdělávacích programů, které navázaly na projekty minulých let.

Pozitivním výsledkem složitě probíhajících rozhovorů s kontrolními týmy byla výstava uspořádaná na podzim roku 2023, která shrnula dosavadní aktivity Památníku ticha do základních pojmů charakterizujících jazyk Památníku ticha, jako průkopníka kultury paměti. Mikrokatalog vydaný k výstavě se stal předobrazem tezí svébytné disciplíny, která se dříve či později stane vazebnou řečí paměťových organizací naší země.

Pro shrnutí komunikačních aktivit připravuje Památník šoa Praha, o. p. s. ještě rozsáhlý katalog o kulturních aktivitách a vzpomínkových akcích v prostředí Bubnů. Měl by se stát inspirativním předobrazem kulturních aktivit budoucího místa paměti.

Pavel Štingl, ředitel Památníku ticha

Transformace a partnerství s Památníkem šoa Praha, o. p. s.

Proces transformace neziskové organizace Památník šoa Praha, o. p. s. (dále také PŠP) začal již v roce 2021. Zbrzdil jej limitovaný počet zaměstnaneckých pozic a snižovaný provozní rozpočet PTi. V roce 2022 jsme realizovali různé kulturní projekty ve spolupráci obou institucí. Ukázalo se, že tato spolupráce má zásadní význam v okamžicích nejasných finančních podpor již připravovaných aktivit. Možnosti meziročního financování z podpor neziskové společnosti drží veřejnou komunikaci a tradiční vzdělávací programy státní organizace v akceptovatelných parametrech jejího základního záměru.

Krácený kulturní a rozvojový rozpočet PTi na rok 2023 vedl ke znovuobnovení některých již uspaných aktivit neziskové společnosti. Vzhledem k probíhající projektové fázi je nezbytné pracovat na vývoji technického scénáře stálé expozice. Jeho součástí je vzdělávací koncepce.

Podařilo se nám takto získat podporu MK ČR na dlouhodobý projekt *Od svědectví k podobnosti*, který nyní již směřuje k vytvoření stálých metodických modulů pro budoucí edukační nabídku Památníku ticha.

Další nezbytnou podporou vývoje Památníku ticha byla kompletace „Aktualizované synopsis“, jež vznikla v početném autorském týmu z podpor PŠP.

Uvedená praxe ukazuje, že je třeba neziskovou společnost zachovat jako podpůrný subjekt nejméně po celé období přestavby místa paměti a následného procesu uspořádání okolních pozemků a ustavit oficiálně PŠP jako partnerskou instituci vedle státní příspěvkové organizace.

Investice, příprava stavby a koordinace veřejného prostoru v okolí nádraží Bubny

Navzdory skutečnosti, že přestavba nádraží Bubny je ústředním zadáním pro vznik státní organizace, je třeba konstatovat, že po předání celé agendy od PŠP postupuje celý proces výrazně pomalu. Málokterý proud činnosti Památníku ticha je tak intenzivně komunikován s Ministerstvem kultury, jako právě tento.

V současné době se mu věnuje početný tým: Ze strany Památníku ticha projektový manažer Jan Josef, provozní ředitelka a koordinátorka vývoje Helena Březinová, ředitel Pavel Štingl + tým projektantů a architektů.

Ze strany Národního Muzea náměstek pro investice František Laudát, jako poradce pro obsah Michal Stehlík. Ze strany Investičního odboru MK ČR vrchní ředitel Jan Vořechovský, ministerský rada David Šamánek + poradce ministra pro investiční proces PTi David Šlouf.

V průběhu roku 2023 byla dokončena projektová dokumentace včetně výkazu výměr a byly projednány návazné kroky pro přípravu vypsání výběrového řízení na dodavatele stavby. Příprava, administrace a realizace investičního záměru je velmi náročným procesem, který komplikuje nedostatečné personální a finanční zajištění PTi.

Bolestivým problémem zdlouhavosti přípravy projektu je ohrožení stávajících smluv o majetkovém uspořádání, které mají své podmínky a termíny plnění. Probíhající přestavba železničního koridoru vyžaduje průběžnou koordinaci stavební v místních návaznostech, a naopak místní proměny poměrů a pozemkových vztahů nabízejí unikátní příležitosti na rozvoj komplementu Památníku ticha.

Proměna brownfieldu v dynamicky se rozvíjející prostor přináší celou řadu nových témat. V současné době např. jednáme o umístění historických vagonů s využitím pro výstavní a vzdělávací účely. K jejich instalaci byly před současnou rekonstrukcí železniční cesty zachráněny čtyři historické koleje přilehlé k nádražnímu peronu. O jejich spojení s nádražní budovou probíhají jednání, která dříve nebylo možno otevřít vzhledem k dopravnímu provozu.

Závěrem nezbývá než konstatovat, že v roce 2023 se zahájení přestavby nádraží neuskutečnilo a stává se tak úkolem a výzvou pro rok následující.

Scénář stálé expozice

Realizační, resp. „technický scénář“ stálé expozice byl hlavním kulturním rozvoje-
vým zadáním Památníku ticha pro rok 2023. Nezbytnost jeho realizace má několik
základních aspektů. Projektová dokumentace pro provedení stavby, jež byla
dokončena, klade celou řadu otázek k obsahu budoucí expozice – tedy k poselství
celého místa paměti a měla by jistě mít průběžnou koordinaci s projektem interi-
éru. Technický scénář, který u expozice vychází z narativu není vhodné řešit
dodavatelsky. Kvalitní odborný tým organizace jej má zpracovat jako základ své
budoucí veřejné komunikace, a to včetně vzdělávací koncepce navazující na obsah
i formální provedení budoucí expozice.

Památník ticha má svou dobře propracovanou koncepci výstavních plánů
převzatých od původní neziskové organizace. Je odvozena od tzv. „velkých vý-
znamů Památníku ticha“. Hledají, jak nejlépe popsat skupinový příběh a nadčasový
odkaz pražských Židů nejen za války, ale také před i po období nazvaném šoa.
Sezonními výstavami se prohlubuje jak znalost vybraných příběhů, tak způsob
jejich vyprávění.

Sezonní výstavy mají své vzdělávací programy, které postupně přecházejí
do celých cyklů a jsou přetvářeny v moduly budoucí nabídky pro školy, rodiny,
zahraniční návštěvníky i zájmové skupiny, které budou mít zájem navštívit expozici
společně s lektorem vzdělávání.

Pro téma „proměna lidí v čísla“ zpracováváme místotéku okolí nádraží Bubny,
tedy příběhovou mapu obytných domů na trase někdejšího registračního místa

deportovaných Židů nazvaného Radiotrň k nádraží Bubny. Své obsahové významy dostávají také prostory přilehlé k nádraží Bubny, které budou do budoucna nabízet další možnosti pro kulturní a vzdělávací komunikaci.

Všechny tyto postupně rozvíjené metodické fragmenty je třeba poskládat do technického scénáře a jeho základních knih, grafických návrhů, scénografických studií, metodických listů, scénářů multivizí a na to všechno navazujících projektových zadání. Z toho všeho pak teprve můžeme připravit zadání pro soutěž na dodavatele realizace interiéru a scénický projekt stálé expozice.

Stálý autorský tým Památníku ticha začal na technickém scénáři pracovat již v roce 2022 souběžně s realizací projektové dokumentace. Má za sebou aktualizaci původní synopse, rozpracování literárních podkladů „velkých témat Památníku ticha“, které budou půdorysem následného technického scénáře.

Další práce na technickém scénáři Památníku ticha se však neobejde bez podpory širšího externího týmu, a tedy bez finanční dotace na jeho systematickou práci. Stávající skupina dvanácti autorských a dramaturgických osobností se nyní přetvoří do základního realizačního týmu.

K tomu je třeba zapojit širší konzultační odborné okruhy (historici, psychologové, publicisté, archiváři). Dále musíme vytvořit výtvarnou skupinu (grafik, scénograf, designér, architekt interiéru, iluminátor, modelér...).

Srdcem širšího uměleckého a poradenského týmu bude scénaristický tým sestavený z hlavního scénaristy – kurátora budoucí expozice, dramaturga, historika – koordinátora, scénaristy multivizí, kurátora sbírky stálé expozice, koordinátora scénografie a vedoucího grafika. Ti všichni budou organizováni koordinátorem vývoje.

Garanční rada a Poradní sbor

Garanční rada se v roce 2023 nesešla, protože nebyl ministrem kultury vznesen požadavek na její svolání. V současné době není jasné, zda rada je dle koncepce ministra kultury určena ke zrušení, či zda má nějakou budoucí perspektivu obnovení své role, k níž byla založena.

Na základě ustanovení vydaných při zakládání rady byla tajemnicí rady Jaroslavou Vorlovou na konci roku vypracována Zpráva o činnosti za rok 2023.

Památník ticha konzultuje významné otázky rozvoje s **Poradním sborem**, jenž byl založen z okruhu osobností, které s institucí dlouhodobě spolupracují a jeho záměry dobře znají.

Seznam osobností aktivně spolupracujících s Poradním sborem Památníku ticha je podobný jako v minulém roce:

Petr Pithart (jako předsedající), Karol Efraim Sidon, Mariana Čapková, Jan Dobrovský, Jan Hřebejk, Tomáš Kafka, Helena Koenigsmarková, Petr Kolář, Pavel Kosatík, Petr Koura, Tomáš Kraus, Michal Kubal, Václav Marhoul, Jan Polouček, Jaroslav Róna, Jaroslav Spurný, Jakub Szántó, Jana Šmídová, Leoš Válka, Tomáš Töpfer.

FOTO

KINO

Partnerské vztahy

Oproti předešlému roku se značně snížila zahraniční kulturní diplomacie Památníku ticha. Navštívili jsme některá německá, zejména berlínská muzea, avšak vzhledem k rozpočtovému propadu jsme zrušili plánované partnerské cesty do Mnichova, Flossenbürgu, belgického Mechelen a dalších center, které máme v hledáčku pro rozvoj společných projektů a realizace putovních výstav.

Na domácí půdě jsme naopak zintenzivnili komunikaci s paměťovými organizacemi v dialogu o potřebě emancipace našeho žánru jako svébytné disciplíny. Na veřejné diskusi v Činoherním klubu dne 19.11.2023 jsme uvedli Teze kultury paměti a zahájili přípravy setkání odborné veřejnosti – představitelů center paměti v Senátu PČR.

Nástroje veřejné komunikace

Komunikace a prezentace Památníku ticha byla opět svěřena externímu týmu 4PRESS v tandemu Martina Chvojka Reková a Klára Bobková.

Pravidelné tiskové zprávy jsou dobře reflektovány v médiích, i když i na této odezvě je patrna určitá únava ze slibů o brzkém zahájení přestavby nádraží, které se opakují již od našeho založení v roce 2021.

Kulturní aktivity obohatily v posledním roce především diskusní programy VYSÍLÁNÍ STANICE BUBNY a názorová fóra, která se uskutečnila oproti předešlému roku dokonce dvě. Obě vycházely z připomínaných aktuálních dat, ale měla aktuální přesah do současného dění. Obě byly obsazeny zajímavými osobnostmi.

Veřejné diskuse Památníku ticha dnes už pravidelně přenášejí mediální partneři Česká televize, ČRo nebo ČTK. Záznamy akcí mají své programové stránky na iVysílání ČT.

Z názorových fór vydáváme sborníky, které otevírají další možnosti pro vzdělávání a rozvoj veřejných diskusí. Jsou dostupné jak v elektronické, tak tištěné formě.

Vedle redakčně vedených webových stánek máme aktivní sociální sítě, především Facebook (cca 3,5 tis. sledujících) a YouTube.

Webové stránky nadále rozvíjí a spravuje Lenka Hensen.

Sbírka Památníku ticha

Nutno předeslat, že sbírka, založená pro budoucí stálou expozici, je až dosud – vzhledem k nedostatku zaměstnanců SPO zapsána a registrována pod hlavičkou Památník šoa Praha, o. p. s. Tam jsou také registrovány příspěvky, využívané k výstavní a vzdělávací činnosti oběma organizacemi.

Za poslední dva roky se podařilo sbírku rozšířit o unikátní, poměrně rozsáhlé fotografické kolekce – některé v originálních substrátech, jiné v digitalizátech:

Jedná se především o soubor unikátních fotografií z Terezínského ghetta, nazývané souhrnně Album GT, na pět tisíc scanů z negativů z pozůstalosti Pavla Diase ze souboru „Fragment“ a další jednotlivosti.

Převzali jsme také z pozůstalosti Jiřího Pittermanna rozsáhlou knihovnu, která se má stát základem knihovny budoucího památníku. Uvedené soubory prošly v roce 2023 procesem inventarizace, který bude pokračovat i v roce následujícím.

Připravujeme se na převzetí filmového archivu válečných „Aktualit“ z archivu společnosti K2 s. r. o.

Pouze soubor fotografií, které pro účely Památníku ticha připravuje jako sběrný materiál k dokumentaci přestavby Richard Homola a Karel Cudlín v okolí nádraží Bubny, registrujeme v majetku SPO Památník ticha jako inventární položku.

Finanční prostředky, s nimiž disponujeme, neumožňují výraznější vydavatelskou činnost, ani realizaci katalogů již proběhlých výstav z našeho výstavního fondu. Přesto jsme v minulém roce dokázali dotáhnout do konce alespoň zpětný katalog k úspěšné expozici „Pavel Dias, Vzpomínky pro budoucnost“ (ISBN 978-80-908987-0-7).

Zpětné katalogy jsou dobrým vydavatelským záměrem Památníku ticha.

Využíváme jej k prezentačním účelům a dalším distribučním jednáním o šíření putovních expozic Památníku ticha. Vzhledem k podmínkám, v nichž pracujeme je však musíme stále kompletovat z podpory neziskové společnosti.

Realizované kulturní aktivity

13. 2. 2023, 19:00 – představení Návštěva z pravěku – Činoherní klub

Autoři: Petr Ginz, František Tichý. Představení studentů Gymnázia Přírodní škola ve spolupráci s projektem Od svědectví k podobenství.

23. 2. 2023, 16:00 – Temný únor – 2. názorové fórum Památníku ticha – Rezidence pražského primátora

Setkání reflektovalo dvě významná výročí: 24. únor – rok od vpádu Rusů na Ukrajinu a 25. únor – 75 let od komunistického puče v Československu, v příspěvcích zajímavých hostů, které jsou obsaženy v následně vydaném sborníku.

Řečníci: Petr Pithart, Petr Fischer, Ivana Svobodová, Alice Koubová, Jan Urban, Tomáš Halík, Michael Romancov, Ladislav Snopko
Moderace: Jan Bumba, Renata Kalenská

8. 3. 2023, 17:00 – Vzpomínka pro Bilb – nádraží Bubny

Hudebně recitační vzpomínkové pásmo s multimediální projekcí k uctění jedné fotografie neznámého autora a postav, které snímek zachytil jako poslední rozloučení. Vzpomínky pamětníků přednesli studenti Lauderových škol. Hudební část projektu provedlo Jazzové trio Davida Dorůžky.

profesor Jan Levit

1884 – 1944

významný český chirurg

ředitel chirurgického oddělení
na Bulovce

zabíjen v Terezíně

popraven v Osvětimi

13. 4. 2023, 18:30 – Od svědectví k podobenství – DOX

Prezentace projektu v rámci zahájení Festivalu kreativního vyučování.

18. 4. 2023, 16:00–18:00 – Seminář pro pedagogy – nádraží Bubny

O hledání cest k uchopení příběhů minulosti do divadelního či filmového tvaru na místě paměti.

22. 4. 2023, 14:00–18:00 – Divadelní dílna – DOX

Dramaturgicko-divadelní dílna Od svědectví k podobenství v rámci festivalu FUK. Pomocí dramatických cvičení se učitelé a další účastníci seznámili s postupy, jak pracovat s autentickými příběhy minulosti a předat je studentům i ostatním zájemcům.

11. 5. 2023, 10:00 – Vysílání Stanice Bubny – nádraží Bubny

Den po válce – jak přežít konec války

Veřejná diskuse k výročí osvobození, zaměřená na aktuální otázky o tom, co bude, až skončí válka na Ukrajině i o hledání identity likvidovaných skupin.

V publiku byli studenti z Gymnázia Jana Keplera. Hosté diskuse: Jakub Szantó, Václav Marhoul, Alexandr Mitrofanov. Moderace: Jan Urban.

Stream ČTK

11. 5. 2023, 17:00 – Koncert pro vzpomínky a literární setkání – nádraží Bubny

Vernisáž tří knih, tří autorů spojených s místem paměti – nádražím Bubny.

Radek Gális – *Uvězněné duše*

Jana Mirovská – *Jmenuji se Eva...*

Richard Pachman – *Tylda*

Akce byla součástí doprovodného programu knižního veletrhu Svět knihy.

15. 5. 2023, 11:00–14:00 – Park Petra Ginze – nádraží Bubny

Výtvarný workshop a seminář pro školy k intervencím do veřejného prostoru a hledání cest k uchopení příběhů minulosti do urbanistických plánů proměňujícího se města.

18. 5. 2023, 10:00 – Vysílání Stanice Bubny – nádraží Bubny

Hranice míst paměti

Diskuse s architekty, urbanisty o stávajících proměnách okolí Památníku ticha.

Perspektivy přenosu identity města s historií do nového území jsou také spojeny s otázkou, zda tuto identitu vůbec umíme vyjádřit. Hosté diskuse: Lenka Burgerová, Jan Stolín a Pavel Štingl. Moderace: Pavla Melková. Veřejná diskuse byla součástí doprovodného programu festivalu Open House Praha.

Stream ČTK

18. 5. 2023, 14:00–17:00 – Konec starých časů – nádraží Bubny

Fotografický workshop Karla Cudlína, na kterém se studenti seznámili s místem paměti – nádražím Bubny, a dozvěděli se, jak vzniká fotografický cyklus, co znamená dokumentární fotografie a jak připravit výstavní soubor.

25. 5. 2023, 10:00 – Vysílání Stanice Bubny – nádraží Bubny

Antisemitismus v paralelách minulosti se současností

Rasový extrémismus statisticky meziročně narůstá. Chce se nám přijmout zdůvodnění, že doba je prostě taková? Hosté diskuse: Jan Dobrovský, Jan Fingerland, Tereza Šternová. Moderace: Irena Kalhousová.
Stream ČTK

6. 6. 2023, 9:00–14:00 – Divadelní přehlídka Od svědectví k podobenství – nádraží Bubny

Tereziánské zvony, František Tichý, Gymnázium Přírodní škola

Příběh o životě chlapců z tereziánského domova Nešarim. O tom, jak se kamarádství a odvaha utkaly s temným osudem.

Křídový kříž, Bertolt Brecht, Gymnázium Přírodní škola

Divadelní hra z roku 1937 přibližuje skrytou všudypřítomnou nenávisť, podezíravost a strach v německé společnosti 30. let a jejich dopad na mezilidské vztahy.

Hoši, dívky a psi, Paul Vandenberghe, ZŠ Otevřeno z Benátek nad Jizerou

Původně divadelní veselohra ochotnického spolku Sokola z Benátek nad Jizerou v roce 1942. Studenti do adaptovaného divadla promítli i další lokální příběhy související s antisemitismem.

6. 6. 2023, 17:30 – Tereziánské zvony a Křídový kříž – nádraží Bubny

Dvě představení v podání studentů Gymnázia Přírodní škola pro veřejnost.

8. 6. 2023, 16:00 – Divadelní studentské kroužky – nádraží Bubny

Přehlídka divadelních studentských kroužků Paměti národa ve spolupráci s projektem od svědectví k podobenství. Vystoupení pražských i mimopražských divadelních kroužků, které představí svou reflexi příběhů nedávné historie.

13. 7. 2023, 19:00 – Vzpomínka na Bllb – Velká dvorana Veletržního paláce

Tradiční vzpomínková slavnost připomněla likvidaci tereziánského rodinného tábora. Se svým koncertním programem vystoupila významná hudební osobnost – skladatel, dirigent a flétnista Petr Kotík. Hostem koncertu byl prezident republiky Petr Pavel a ministr kultury ČR Martin Baxa.

26. 9. 2023, 16:00 – Mnichovské memento – 3. názorové fórum Památníku ticha – Rezidence pražského primátora

Jeden z největších milníků české historie – Mnichovská dohoda z 29. září 1938 znamenala surové přepsání mapy, stala se symbolem státu ponechaného napospas. A předznamenala tragédii, která vypukla v následujícím roce. Inspirativní setkání významných osobností, které přednesly svá krátká zamyšlení. Řečníci: Petr Pithart, Jan Kuklík, Ondřej Houska, Dagmar Vorlíček, Eduard Stehlík, Lída Rakušanová. Moderace: Jan Bumba. Z názorového fóra připravujeme sborník s příspěvky.

Stream ČT

9. 10.–15. 12. 2023 – Brány paměti – nádraží Bubny

Výstava byla ohlédnutím za deseti lety experimentů autorského týmu Památníku ticha. Zprávou o tom, jak se utvářely ochranné vrstvy místa paměti, jak se čistily zátěže století modernity se snahou o jejich pojmenování. Přibližovala, jak se paměť probouzela v místech, kde ji už dávno nikdo nepotřeboval a mnozí se k ní ani nechtěli vracet, jak se rodila veřejná komunikace paměťové instituce v končinách, kterou jsme již před dvanácti lety nazvali „smetiště dějin“.

Doprovodný program: lektorované prohlídky a výtvarné dílny pro školy a ZUŠ.
Diskusní klub Památníku ticha.

10. 10. 2023, 10:00 – Terezínské zvony – Činoherní klub

Příběh o tom, jak se světlo kamarádství a odvahy utkalo s temným osudem.

Inscenace vypráví o životě dětí z terezínských domovů (zejména chlapeckého domova Nešarim) v době druhé světové války. Scénář a režie: František Tichý. Scénická hudba: Vít Novotný. Scénografie a choreografie: Karolína Večerková, Johan Březka. Hrají: studenti Gymnázia Přírodní škola.

10. 10. 2023, 18:30 – Divadelní představení – Činoherní klub

Terezínské zvony, František Tichý

Scénář a režie: František Tichý. Scénická hudba: Vít Novotný.

Scénografie a choreografie: Karolína Večerková, Johan Březka.

Hrají: studenti Gymnázia Přírodní škola

Křídový kříž, Bertolt Brecht

Skrytá nenávisť a podezřívavost, která umí ve svém důsledku naprosto rozvrátit lidské vztahy. Režie: František Prokop. Hrají: Josef Arnot, Jáchym Štys, Jonáš Soukup, Barbora Martišková, Anežka Ptáčková.

Představení byla připravena ve spolupráci s Památníkem šoa Praha, p. p. s., v rámci projektu Od svědectví k podobenství.

11. 10. 2023, 18:00 – Hotel Atlantic – nádraží Bubny

Uvedení nové knihy spisovatelky Barbory Šťastné k příběhu lodi Patria s hudebním vystoupením akordeonisty Michala Šmída.

12. 10. 2023, 10:00 – Vysílání stanice Bubny – nádraží Bubny

Tryzny, piety a Instagram

Jak si svou minulost připomínáme a jaký obraz o ní předáváme dalším generacím? Může být pieta moderní a zároveň si zachovat důstojnost? Jak připomínat významné historické události, aniž by se z tryzen vytrácel obsah? Jsou užitečným nástrojem internet a sociální sítě?

Další veřejná diskuse s odborníky na místě paměti se studenty pražských škol v auditoriu. Hosté diskuse: Radka Denemarková, učitel dějepisu Matyáš Borovský a předsedkyně spolku Díky, že můžem! Barbora Stárková.

Moderace: Karolína Koubová

Stream ČTK a ČT

16. 10. 2023, 17:00 – Bubnování pro Bubny – nádraží Bubny

Tradiční veřejný happening s vážným podtextem opětovně připomenul první židovský transport vypravený z okupované Prahy v roce 1941. Na podiu se setkal studentský Bigband Plus Gymnázia a Hudební školy HMP a NYC Trio našeho předního jazzového kytaristy Libora Šmoldase s rytmikou absolutní světové jazzové špičky: bubeníkem Adamem Nussbaumem a kontrabasistou Jay Andersonem. Moderace: Ondřej Konrád.

24. 10. 2023, 10:00 – Vysílání stanice Bubny – nádraží Bubny

Kdo je tady vlastenec?

Zdá se, že z označení vlastenec se v poslední době stala téměř urážka.

Kde končí láska k vlasti a začíná nacionalismus? Existuje něco jako naše společné národní hodnoty? Cítí mladí Češi národní hrdost, nebo se považují víc za Evropany?

Veřejná diskuse s odborníky na místě paměti za přítomnosti studentů.

Hosté diskuse: youtuber Karel „Kovy“ Kovář, politoložka Vendula Divišová a Martin Buchtík, sociolog a ředitel STEM. Moderace: Michael Rozsypal.

Stream ČTK

29. 11. 2023, 18:00 – Příběh Petra a Hanuše – nádraží Bubny

Petr Ginz a Hanuš Hachenburg – dva kluci, dva tvůrci, dva příběhy. Prostřednictvím hudebně-dramatického pásma poznejte jejich texty a vydejte se po stopách jejich předčasně ukončených životů. Režie: František Tichý. Hrají a zpívají kluci a holky z Gymnázia Přírodní škola – Tereziánské štafety.

19. 11. 2023, 18:00 – Odkládání věnců – Činoherní klub

Setkání s pamětníky zakládání OF i s organizátory současných rezonancí listopadu 1989. Zamyšlení nad tím, jak pracovat se vzpomínkami na významné okamžiky naší nedávné historie, aby stále byly tématem přirozeně potřebným a nestaly se jen trpěnou tradicí.

Diskutující: Jan Hřebejk, Václav Marhoul, Rebeka Bartůňková Křižanová, Václav Malý, Pavel Žáček, Bára Stárek, David Gaydečka, Jan Polouček, Jan Gregar, Petr Koura, Eduard Stehlík. Moderace: Světlana Witowská, Karel Kovy Kovář.
Stream ČT

7. 12. 2023, 17:00 – Světlo pro Bubny – nádraží Bubny

Tradiční zahájení židovského vysokého svátku světel spojené se setkáním širokého spektra pražských kulturních okruhů, pro které je chanuka významným symbolem v ročním kalendáriu. První světlo tohoto svátku opět rozsvítil zemský rabín Karol Efraim Sidon. O hudební doprovod se postarali studenti Gymnázia Přírodní škola.

Návštěvnost a zapojení škol do projektů:

Náborová a diskusní fóra, cyklus **Vysílání stanice Bubny**:
400 studentů a žáků

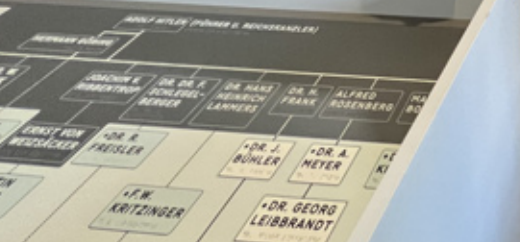
Divadelní přehlídky a divadelní dílny **Od svědectví k podobenství**:
vystupující: 175; diváci: 795

Lektorované programy pro školy:
160 účastníků

Podbarvené akce byly spolufinancovány z prostředků PŠP.

Celoročně probíhala spolupráce s Českými centry, jejich ústředím a také různými zahraničními afilacemi. V některých zemích, kde nemáme kulturní centra, spolupracujeme s velvyslanci na různých společných aktivitách. Kulturní diplomacie směřuje k perspektivnímu výstavnímu rozvoji.

Významnou podporou rozvoje byl grant HMP, který prostřednictvím PŠP zajistil podzimní expozici s názvem **Brány paměti**. Shrnula desetiletý cyklus tak zvaných „Intervencí do veřejného prostoru.“ Jediná sezonní výstavní akce na nádraží Bubny definovala základní pojmy jazyka kultury paměti, s nimiž Památník ticha pracuje. Výstava nabídla školám dva různé vzdělávací programy. Pokud to prostředky dalšího období dovolí, pak přidáme ještě zpětný katalog ve formátu bilanční knihy.

Lidé v Památníku ticha

Pavel Štingl, statutární zástupce SPO a jmenovaný ředitel, následně vedoucí autorského týmu nové stálé expozice

Věra Weinerová, zástupkyně ředitele, produkce, program, veřejná komunikace

Helena Březinová, provozní ředitelka

Mahulena Červená, koordinátorka vzdělávacích programů, sociální síť

Jaroslava Vorlová, koordinátorka účetních operací

Lukáš Bártl, odborný výstavní lektor

Jakub Hauser, dokumentátor – kurátor

Jan Josef, projektový manažer

Robert Kopp, technik, údržbář a domovník objektu nádraží Bubny

Iva Vachková, metodik lektorských programů

Roman Lindauer, poradce interního auditu

Stálí externisté

Daniel Bartoš, IT

Lenka Hensen, redakční vedení webu a rozvoj nových stránek

Jan Havel, grafik, autor vizuálu, kurátor fotografických výstav

Martina Chvojka Reková a **Klára Bobková** (4press), PR a veřejná komunikace

Jiří a Michal Krejčíkovi, architekti, autoři vítězné studie na revitalizaci nádraží

Bubny pro Památník ticha

David Řehák, právní služby a poradenství

Závěrem

Závěr hodnoceného roku 2023 je paradoxně zároveň stále začátkem – stále se nám nepodařilo zahájit stavbu, ani jsme za celý rok nepostoupili zásadně dále v úsilí o scénář stálé expozice.

Hodně bylo uděláno, hodně kvalitních autorských osobností se podílelo na mnoha dobrých snahách o rozjezd přestavby. S revitalizací místa paměti jsme však bohužel stále na počátku. Stavba nebyla zahájena a pokud se nezmění tvůrčí podstata komunikace, nic se nestane a celá dobrá autorská základna se promění ve zmařenou investici duševního vkladu.

Alokované peníze již nyní ztrácejí hodnotu a až nebudou stačit na proměnu místa paměti, promění ve zmařenou finanční podporu vše, co bylo investováno dříve.

Je třeba se tedy znovu ptát, proč vůbec Památník ticha existuje, proč byl založen? Vnímáme všichni stejně, že přišla doba úspor, a že tento trend asi hned nepoleví. Máme-li však morálně, kulturně i ekonomicky obhájit investice, bylo by dobré si znovu odpovédět na otázky, co tato instituce má přinést dnešku.

Události posledních let vnášejí řadu dramatických podnětů do tohoto dialogu. Naše doba a její vzpomínková kultura se mění z narativu „po válce“ k hledání naší orientace „před válkou“. Neumíme zde nyní vizionářsky uvažovat o tom, kdy se nás začne fyzicky týkat, ale na frontě dezinformací již jsme a všichni, včetně vlády se shodují v tom, že trochu prohráváme.

Přichází nová role paměťových institucí, s níž je třeba počítat. Kontextualizace a paralely válek, ideologie směřující k masovým vraždám civilních obyvatel se v nápadných rysech vracejí. Jen za těch několik let, co existuje Památník ticha, jako státní organizace, se zrodilo mnoho nových zadání pro centra paměti. Úplně se obrátily vztahy v Evropě i ve světě. Násilí se stalo součástí naší každodenní reality. Probíhající války neopouštějí přední stránky tisku a bylo by omylem se domnívat, že jejich geopolitická vzdálenost nás před nimi chrání.

Pokud jsme až dosud byli na okraji kulturní podpory, protože naše role byla vnímána jako další ze vzpomínkových míst pro pietní akty, pak je třeba se pokusit tento význam přehodnotit.

Naše příprava budoucí stálé expozice i roční kulturní plány navazují na polské narativy ovlivněné nebývalým rozvojem muzeí paměti posledních dvou dekad, na britské formy a jazyk míst paměti i na německé vzdělávací formy poslední generace edukátorů historie.

Nabízíme otevření širšího dialogu k podstatě komunikace a k současným potřebám kulturních plánů, vycházejících ze zkušenosti paměti a nabídky míst dotýkaných novodobou historií a velkými příběhy dvacátého století.

Stojíme před zlomem, který nutně musí přijít. Právě tak, jako probíhá zlom generací – končí aktivní účast pamětníků války, tak také přichází zlom v žánru. Nemůžeme se mu vyhnout.

Památník ticha připravil pro podzim roku 2023 výstavu *Brány paměti*, jež shrnuje různé komunikační styly, které jsme na místě paměti v posledních deseti letech vyzkoušeli, realizovali, vyvinuli s ohledem na potřebu budoucí stálé expozice a výrazu moderní instituce.

Téma ukotvení žánru kultury paměti individuálně rozvíjíme s představiteli Senátu, s poslanci dolní sněmovny PČR, s prezidentem republiky, s našimi partnerskými školami a jejich zřizovateli. Jsme na prahu nové doby.

Památník ticha nabízí dialog o těchto cestách z minulosti do budoucna pro všechny. Jisté je, že podobné trendy může otevřít i někdo jiný, ale naše nabídka je zde. Má svou expozici, bude k ní mít i katalog. Můžeme toto úsilí vzešlé z přehlédnutelného minima ignorovat, můžeme jej využít.

ZPRÁVA O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2023

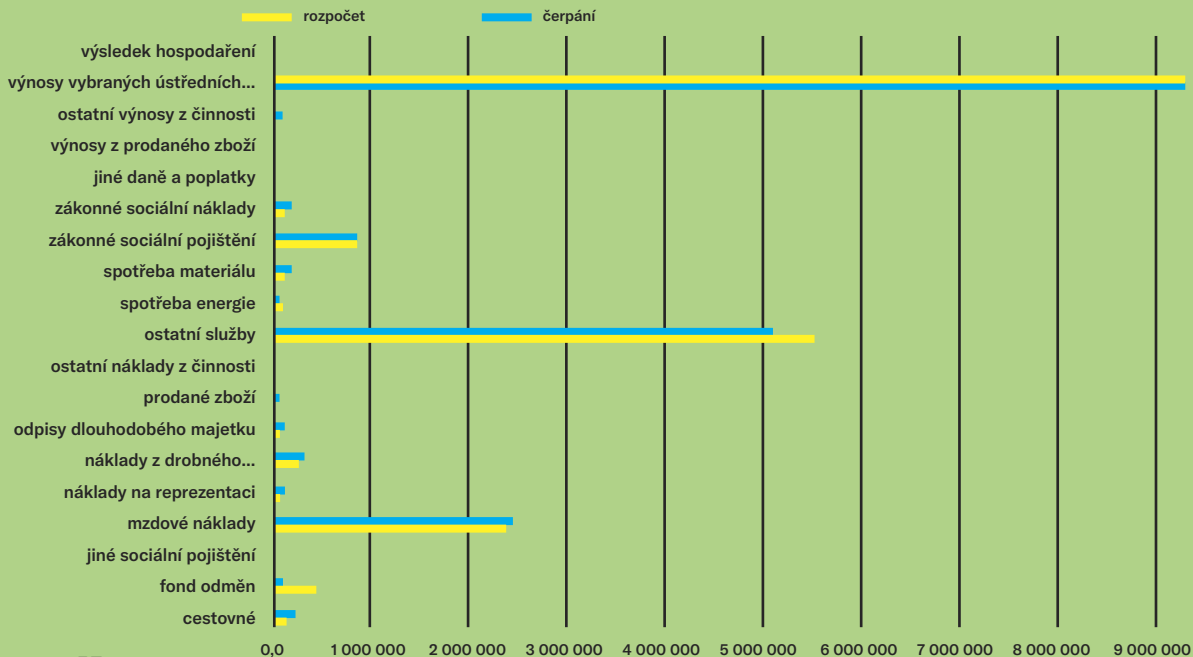
- 56 Výsledek hospodaření v hlavní činnosti
- 57 Porovnání schváleného rozpočtu se skutečným čerpáním
- 58 Porovnání schváleného rozpočtu a skutečného plnění
- 60 Výdaje na zahraniční pracovní cesty
- 61 Fondy organizace
- 62 Mzdové náklady
- 63 Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

Výsledek hospodaření v hlavní činnosti za rok 2023

Památník ticha vykázal za rok 2023 celkový **výsledek hospodaření ve výši 3.025,52 Kč**. Výsledek hospodaření je z hlavní činnosti Památníku ticha. Výsledek hospodaření z jiné (hospodářské) činnosti je nulový. Daňová povinnost za rok 2023 Památníku ticha nevznikla.

Památník ticha předpokládá výsledek hospodaření použit k tvorbě Rezervního fondu.

Porovnání schváleného rozpočtu 2023 se skutečným čerpáním v roce 2023

Porovnání schváleného rozpočtu a skutečného plnění

	Název položky	Syntet. účet	Upravený rozpočet 2023	Skutečnost 2023	Rozdíl UR – S	Plnění %
1	Náklady celkem		9 284 477,00	9 417 463,66	-132 986,66	101,43
2	Náklady z činnosti		9 284 477,00	9 417 463,66	-132 986,66	101,43
3	Spotřeba materiálu	501	50 000,00	201 065,18	-332 116,42	402,13
4	Spotřeba energie	502	50 000,00	25 241,30	24 758,70	50,48
6	Prodané zboží	504	0,00	37 298,00	-37 298,00	-
11	Cestovné	512	80 000,00	164 037,81	-84 037,81	205,05
12	Náklady na reprezentaci	513	25 000,00	70 690,09	-45 690,09	282,76
14	Ostatní služby	518	5 515 636,00	5 064 806,79	450 829,21	91,83
15	Mzdové náklady	521	2 326 098,00	2 416 013,00	-89 915,00	103,87
16	Zákonné sociální pojištění	524	829 511,00	826 448,00	3 063,00	99,63
17	Jiné sociální pojištění	525	5 000,00	4 615,00	385,00	92,30
18	Zákonné sociální náklady	527	53 232,00	162 037,30	-108 805,30	304,40
22	Jiné daně a poplatky	538	0,00	4 689,45	-4 689,45	-
29	Odpisy dlouhodobého majetku	551	50 000,00	84 651,00	-34 651,00	169,30

	Název položky	Syntet. účet	Upravený rozpočet 2022	Skutečnost 2022	Rozdíl UR – S	Plnění %
36	Náklady z drobného dlouhodobého maj.	558	300 000,00	355 020,71	-55 020,71	118,34
37	Ostatní náklady z činnosti	549	0,00	4 689,45	-4 689,45	-
38	Finanční náklady		0,00		0,0	-
44	Náklady na transfery		0,00		0,0	-
46	Daň z příjmů		0,00		0,0	-
49	Výnosy celkem		9 284 477,00	9 420 489,18	-136 012,18	101,46
50	Výnosy z činnosti		0,00	136 012,18	-136 012,18	-
54	Výnosy z prodaného zb.	604	0,00	2 105,00	-2 105,00	-
63	Čerpání fondů	648	0,00	99 915,00	-99 915,00	-
64	Ostatní výnosy z činnosti	649	0,00	33 992,18	-33 992,18	-
65	Finanční výnosy		0,00		0,0	-
71	Výnosy z transferů		9 284 477,00	9 284 477,00	0,00	100,00
72	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	9 284 477,00	9 284 477,00	0,00	100,00
73	Výsledek hospodaření před zdaněním		0,00	3 025,52	-3 025,52	-
74	Výsledek hospodaření po zdanění		0,00	3 025,52	-3 025,52	-

Překročení některých plánovaných nákladů bylo pokryto z jiných položek, kde nebylo dosaženo plánovaných částek.

Překročení mzdových nákladů bylo pokryto z Fondu odměn. Překročení mzdových prostředků je dáno tím, že Památník ticha přidělené 4 pracovní pozice dělí na malé pracovní úvazky tak, aby byly splněny požadavky státní správy i požadavky na zajištění nutných činností spojených se zajištěním poslání, pro který byl Památník ticha založen.

Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2023 byly uskutečněny tři zahraniční pracovní cesty:

→ 21. 6. 2023 Německo – Drážďany: v souvislosti s přípravou stálé expozice v budově Památníku ticha (nádraží Bubny). Cesty se účastnily: M. Červená, V. Weinerová.

→ 21. 6. 2023 – 22. 6. 2023 Německo – Drážďany: v souvislosti s přípravou stálé expozice v budově Památníku ticha (nádraží Bubny). Cesty se účastnil: P. Štingl.

→ 17. 7. 2023 – 20. 7. 2023 Německo – Berlín: příprava stálé expozice v budově Památníku ticha (nádraží Bubny). Cesty se účastnili: L. Bártl, M. Červená, P. Štingl, V. Weinerová

→ 27. 9. 2023 – Polsko – Gdaňsk: účast v porotě festivalu dokumentárních filmů NNW GDYNJA. Cesty se zúčastnil: P. Štingl

Celkové náklady vynaložené na zahraniční cesty v roce 2023 činily 95.616,00 Kč.

Fondy organizace

Fond odměn (účet 411)

Rok	Zůstatek k 1. 1.	Tvorba	Čerpání	Zůstatek k 31. 12.
2022	0,00 Kč	500 000,00 Kč	0,00 Kč	500 000,00 Kč
2023	500 000,00 Kč	0,00 Kč	99 915,00 Kč	400 085,00 Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb (účet 412)

Rok	Zůstatek k 1. 1.	Tvorba	Čerpání	Zůstatek k 31. 12.
2022	18 975,06 Kč	48 119,65 Kč	0,00 Kč	67 094,71 Kč
2023	67 094,71 Kč	47 873,30 Kč	0,00 Kč	114 968,01 Kč

Fond reprodukce majetku (účet 416)

Rok	Zůstatek k 1. 1.	Tvorba	Čerpání	Zůstatek k 31. 12.
2022	2 761,00 Kč	260 392,00 Kč	217 800,00 Kč	45 353,00 Kč
2023	45 353,00 Kč	234 651,00 Kč	0,00 Kč	280 004,00 Kč

Mzdové náklady

Čerpání rozpočtu

Položka	Rozpočet	Skutečnost	Rozdíl
Platy zaměstnanců	2 286 698,00 Kč	2 386 613,00 Kč	99 915,00 Kč
Celkem	2 316 098,00 Kč	2 416 013,00 Kč	99 915,00 Kč

Překročení mzdových prostředků o 99.915,00 Kč bylo pokryto z fondu odměn.

Přepočtený schválený počet zaměstnanců pro rok 2023 činil 4.

Přepočtený stav skutečnost k 31. 12. 2023 činil 4,58.

Památník ticha v roce 2023 nevyplatil žádnému zaměstnanci odstupné.

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

Vnitřní kontrola – interní audit

- Kontrola podpisů zaměstnanců na podpisovém archu potvrzující seznámení zaměstnanců s Organizačním řádem
- Kontrola podpisů hlavní účetní a správců rozpočtu
- Kontrola podpisů platných směrnic ředitelem
- Kontrola zavedení vnitřního kontrolního systému a výkonu předběžné řídicí kontroly
- Kontrola zajištění pokladní služby
- Kontrola včasného zadávání smluv do Registru smluv
- Kontrola spolupráce s E. Lauferovou
- Kontrola dokladů k pracovním cestám pracovníků
- Kontrola stavu dlouhodobého majetku
- Revize vnitřních směrnic

Vnější kontrola – Finanční úřad pro hl. m. Prahu, Oddělení kontroly zvláštních činností

Finanční úřad pro hl. m. Prahu, Oddělení kontroly zvláštních činností zahájil 23. 1. 2023 daňovou kontrolu z podnětu Ministerstva kultury, zaměřenou na výdaje související s dodavatelsko-odběratelskými vztahy mezi Památníkem ticha a dodavatelem. Finanční úřad pro hl. m. Prahu, Oddělení kontroly zvláštních činností ukončilo daňovou kontrolu dne 9. 2. 2024, **Oznámením daňovému subjektu Památníku ticha pod č.j.: 851040/24/2000-31475-102073: Při daňové kontrole nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. B) zákona o rozpočtových pravidlech.**

Výroční zpráva Památníku ticha 2023

Památník ticha, s. p. o.

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR,
Maltézské náměstí 1, 118 00 Praha 1

Autor: Pavel Štingl + autorský tým PTi

Redakce a jazyková korektura: Helena Březinová, Jaroslava Vorlová

Foto: Karel Cudlín, Bára Lockefefer

Grafická úprava: Belavenir

Tisk: Typodesign, s. r. o., České Budějovice

© Památník ticha, 2024

Památník ticha

ZUSPÄT
TOOLATE!

THE
EXHIBITION
IS
A
PART
OF
THE
ART
AND
DESIGN
EXHIBITION
AT
THE
MUSEUM
OF
MODERN
ART
IN
NEW
YORK
CITY
ON
MAY
15TH
2011
AT
10
AM
TO
5
PM
TICKETS
ARE
AVAILABLE
AT
WWW.MOMA.ORG

ЭЙ
РУССКИЕ
ПРОСНИТЕСЬ

HEY
RUSSIANS
WAKE UP!